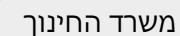
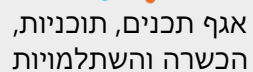

ציר: מעורבות, שותפות ואחריות

התפתחות אישית ומעורבות

חברתית

יחידת שיעורי חינוך לכיתה י' להכנה להתנסות המעשית

"יסוד האושר הוא: אהבת האמת בשכל, אהבת היושר בחיים, אהבת היופי ברגש, אהבת הטוב במעשה"
הרב קוק

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

1. ציר מהלך

שיעור 1

שיעור 2

שיעור 3

2. חומרי עזר

- מיומנויות
- ערכים
- פרקטיקות
- חומרי הוראה
- מקורות
- בין תחומי
- נתונים

מבוא למורה

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

3.

ציר: מעורבות שותפות ואחריות
יחידת שיעור חינוך לכיתה י'

יחידה זו עוסקת בליווי ההתנסות המעשית בתוכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית". ביחידה ננסח מדדים להצלחה בהתנסות המעשית, נמשיג ערכים חברתיים העולים בהתנסות ונציע דרכים להתמודדות עם אתגרים במהלך ההתנסות המעשית.

היחידה מחולקת ל-3 שיעורים:

- שיעור 1 - "שיהיה לנו בהצלחה!" - מדדים להצלחה
- שיעור 2 - "קול קרא לי והלכתי" - על שליחות וייעוד
- שיעור 3 - התמודדות עם אתגרים

4.

מטרות ושיקולים לבחירה

מטרת היחידה - להעניק לתלמידים ליווי במהלך ההתנסות המעשית ולדון עימם בנושאים העולים במשך השנה.

נושא היחידה : ליווי במהלך השנה לתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית

- כבוד האדם והמשפחה
- צדק חברתי וערכות הדדיות

תוך אישיות: מודעות עצמית, הכוונה עצמית
בין אישיות: מודעות חברתית, התנהלות חברתית

- 1. פיתוח נקודות מבט מגוונות
- 2. הכרת השונה
- 3. עידוד מעורבות חברתית

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

שיהיה לנו בהצלחה!

שיעור 1

תקציר: בשיעור זה, נגדיר מדדי הצלחה אישיים לתוכנית התפתחות אישית ומעורבות חברתית. מדדי ההצלחה מסייעים ליצירת מכוונות בעשייה ולהעצמה אישית. פעילות זו אינה מיועדת לסוף השנה. חשוב להציב מדדים להצלחה כבר בתחילת שנת הפעילות ובמהלכה.

פתיחה

המנחה יערוך סבב:

מהי הצלחה בעיניך? המשתתפים יענו על השאלה.

חלק מהתשובות יהיו כלליות – הגדרות שונות למילה הצלחה ("כשאתה רוצה משהו ומשיג אותו") – וחלקן יהיו מפורטות, בני הנוער ינקבו בדבר שבעיניהם מציין הצלחה ("הרבה כסף", "אהבה").

המנחה יקרין למשתתפים את הסרטון על [ד"ר רדמונד באולימפיאדת 1992](#) ושאל:

- האם לדעתכם הסרטון מבטא סיפור של הצלחה או של כישלון? מדוע?
- כיצד תדעו שהצלחתם בתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית?

פתיחה

גוף – מהלך

סיכום

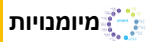

מיומנויות תוך אישיות:

מודעות עצמית, הכוונה עצמית

מיומנות קוגניטיבית:

חשיבה יצירתית

כבוד האדם

צדק חברתי וערכות הדדית

פיתוח נקודות מבט מגוונות

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

שיהיה לנו בהצלחה!

שיעור 1

מהלך הפעילות

1. המנחה יאמר לתלמידים שהם מועמדים לקבל תעודת הצטיינות על פועלם בתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית.
2. המנחה יחלק לכל תלמיד "תעודה" ויבקש למלא אותה:
- מה הייתם רוצים שיהיה כתוב בתעודה?

בקבוצות

3. המנחה יחלק את המשתתפים לקבוצות של ארבעה. חברי הקבוצה ישתפו זה את זה במה שכתבו.
4. כל קבוצה תתבקש לנסח שני מדדי הצלחה (לדוגמה: "משוב חיובי ממקבלי השירות").

דיון במליאה

- כל קבוצה תשתף במדדים שניסחה, המנחה יכתוב על לוח את כל המדדים.
- נסו לדרג את המדדים לפי חשיבות, אילו חשובים יותר ואילו פחות?
- מדוע חשוב להגדיר מדד הצלחה לפני הפעולה?
- על מה, לדעתכם, יש להקפיד כשקובעים מדד להצלחה?

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

מיומנויות תוך אישיות: מודעות עצמית, הכוונה עצמית

מיומנויות

מיומנויות קוגניטיביות: חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגיטלית

מיומנות בין אישית: התנהלות חברתית

ערכים

כבוד האדם והמשפחה, צדק חברתי וערכות הדדיות

פרקטיקות

פיתוח נקודות מבט מגוונות, הכרת השונה

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

שיהיה לנו בהצלחה!

שיעור 1

תעודת הערכה במעורבות חברתית

לתלמיד _____ לשנת הלימודים ____

תחומי פעילות

פעילות התלמיד: (ציינו מה עשיתם, למי זה עזר, במה זה עזר)

מה חושבים עליך מקבלי השירות?

מה עיקר התרומה שבהתנסות שבחרת?

במה תרמה לך הפעילות?

מה חושבים על פעילותך המחנך, הרכז, החברים?

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

מיומנויות תוך אישיות: מודעות עצמית, הכוונה עצמית

מיומנויות

מיומנויות קוגניטיביות: חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגטלית

מיומנות בין אישית: התנהלות חברתית

ערכים

כבוד האדם והמשפחה, צדק חברתי וערכות הדדיות

פרקטיקות

פיתוח נקודות מבט מגוונות, הכרת השונה

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

שיהיה לנו בהצלחה!

שיעור 1

סיכום

בפעילות זו, העלנו מדדים אפשריים להצלחה בתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית. מדדים אלו יסייעו לנו במיקוד הכוחות וההשקעה בדברים שחשוב לנו להשיג בתוכנית.

לסיכום, המנחה יקרא או יקרין את הציטוט של מרווה קולינס:

"הצלחה לא באה אליך - אתה הולך אליה"

וישאל:

• לדעתכם, כיצד הציטוט מתקשר לדברים שעלו במהלך הפעילות?

- המנחה יבקש מכל משתתף לכתוב לעצמו שניים-שלושה מדדים לבחינת מידת הצלחתו בתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית.
- התלמיד ירשום את המדדים וישמור את הפתק לעצמו או יתלה אותו במקום בולט, ולקראת סיום השנה יבחן את הצלחתו לפי המדדים שציין.
- אפשרות נוספת היא שהמנחה ישמור את הפתקים של כולם ויחזיר לכל אחד את הפתק שלו בפעילות לקראת סיום השנה.

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

מיומנויות תוך אישיות: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

מיומנויות קוגניטיביות: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות

חברתית

כבוד האדם והמשפחה,

צדק חברתי וערכות הדדיות

ביצועי הבנה

"הצלחה לא באה אליך -
אתה הולך אליה"
[מרווה קולינס](#)

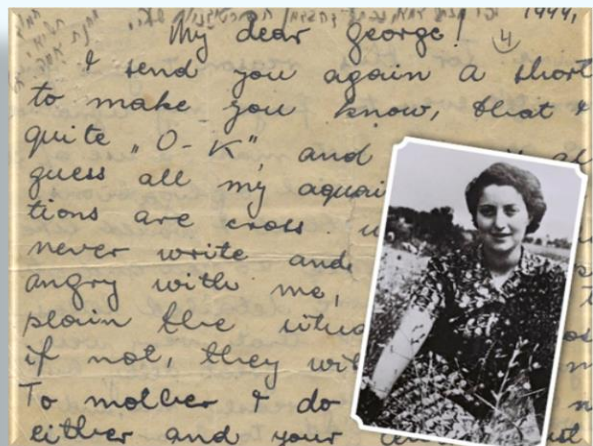

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

קול קרא והלכתי

שיעור 2

תקציר

בפעילות זו, נמשיג ערכים העולים במהלך ההתנסות המעשית בתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית. נבהיר את המושגים "שליחות" ו"ייעוד" על פי סיפורה של הצנחנית היהודייה חנה סנש ועל פי כתביה ונקשר את המושגים לחיי היומיום של בני הנוער.

פתיחה

המנחה יקרין קטע מהסרטון: "[חדשות מהעבר - חנה סנש](#)" (עד דקה 3:20).

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

מיומנויות תוך אישיות: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

מיומנויות קוגניטיביות: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות חברתית

כבוד האדם והמשפחה,

צדק חברתי וערכות הדדיות

ביצועי הבנה

שאלה לדיון פתיחה

- חנה סנש כתבה ביומנה "ברצוני לא לחיות סתם, אלא למלא ייעוד". לדעתכם, המושג "ייעוד" רלוונטי גם לימינו? פרטו.

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

שיעור 2

קול קרא והלכתי

בדרך / חנה סנש

קול קרא והלכתי,
הלכתי כי קרא הקול.
הלכתי לבל אפול,
אך על פרשת דרכים
סתמתי אזני בלובן הקר
ובכיתי כי אבדתי דבר.

מהלך הפעילות

המנחה יחלק לכל זוג משתתפים את השיר "בדרך" של חנה סנש ואת השאלות הנלוות.
כל זוג ימלא את הדף.

במליאה

- המנחה יקרין ויקרא את הקטעים מתוך היומן של חנה סנש, ויערוך דיון במליאה:
- מהו הקול שקרא לחנה סנש? האם הוא רלוונטי לימינו? (תחושת שליחות, רצון להיות משמעותית, שייכות לעם ולחברה, שאיפה לחיים ערכיים, תחושה של חוליה בשרשרת הדורות)
 - סיפורה של חנה סנש הוא דוגמה לבחירה במעשה של שליחות ושל נתינה למען הכלל. אילו אתגרים נלווים לבחירה זו? (מה אנחנו "מאבדים" בדרך?)
 - האם אתם חווים תודעה של שליחות או מרגישים ייעוד בפעילות בתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית? שתפו.
 - אילו "קולות" מנחים אתכם? האם הבחירות של חנה סנש ושל דומים לה הן מקור של השראה בשבילכם?

פתיחה

גוף – מהלך

סיכום

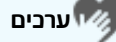
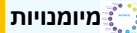
מיומנויות תוך אישיות: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

מיומנויות קוגניטיביות: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות
שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות
חברתית

כבוד האדם והמשפחה,

צדק חברתי וערכות הדדיות

ביצועי הבנה

פרקטיקות

כל הקטעים מתוך יומנה של חנה סנש.

היומן המרתק נמצא באתר העמותה

להנצחת חנה סנש ומורשתה:

<http://www.hannahsenesh.org.il/Sc.asp?ID=679&S=21>

נס ציונה, 1941

"שתי דרכים עומדות לפני – לחפש את אושרי הפרטי ולהעלים עין מהשגיאות אשר מסביבי או להשקיע כוחות במלחמה הורסת וקשה בעד דברים שהם טובים ונכונים בעיניי."

על תחושת המשמעות

בודפשט, 1938

"השתניתי לגמרי וכה טוב לי ככה. האמונה נחוצה מאוד לאדם וחשוב שתהיה לו הרגשה שחיי אינם מיותרים, אינם חולפים לריק, שהוא ממלא תפקיד."

על פרשת דרכים

נהלל, 1940

"לרגע שאלתי את עצמי את השאלה: האם לא הייתה זו רומנטיקה טיפשית, נגד האינסטינקט, לעזוב את החיים הקלים ולבחור בחיים של עבודה קשה?"

על בחירה אישית

נהלל, 1940

רק האם בחרתי בדרך הטובה, אני חושבת שכן. אני חושבת שלא אהיה פועלת פשוטה, יש לי רצון לחפש את האפשרויות להיטיב, לגדול, לעזור, ואני מקווה שאולי תהיה לי גם יכולת לכך.

בדפס 27.10.1938

"השתניתי לגמרי וכה טוב לי ככה. האמונה
נחוצה מאוד לאדם וחשוב שתהיה לו
הרגשה שחיי אינם מיותרים, אינם חולפים
לריק, שהוא ממלא תפקיד."

מהו הקול הקורא?

מהי הדרך? לאן
היא מובילה?

בדרך / חנה סנש
קול קרא והלכתי,
הלכתי כי קרא הקול.
הלכתי לבל אפול,
אך על פֶּרֶשֶׁת דְּרָכִים
סַתְמַתִּי אֶזְנִי בְּלוֹבֵן הַקָּר
וּבְכִיתִי כִּי אֶבְדָּתִי דְּבָר.

מה הדבר שאבד
לדעתכם?

מהי פרשת
דרכים?

חנה סנש נולדה בהונגריה ב-1921
ועלתה לארץ בגיל 18. כעבור חמש
שנים, עם הגעת הידיעות על
המתחולל באירופה, יצאה לשליחות
וצנחה ביוגוסלביה. היא נתפסה
בהונגריה, ולאחר חודשי עינויים
הוצאה להורג והיא בת 23.

כל קטעי השירים והיומן באדיבות משפחת סנש

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

קול קרא והלכתי

שיעור 2

סיכום

בפעילות זו, נחשפנו למושגים "שליחות" ו"ייעוד" דרך סיפורה של חנה סנש. המציאות של היום שונה מאוד מהמציאות שבה פעלה סנש, אך גם היום יש כוח רב למשמעות שהאדם יוצק לתוך חייו בבואו לממש את הייעוד שלו ובשליחותו למען החברה. בתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית, עוסקים בנתינה ובתרומה לאחר, וחשוב לבחון את הערכים העומדים בבסיס עשייה זו.

פתיחה

גוף - מהלך

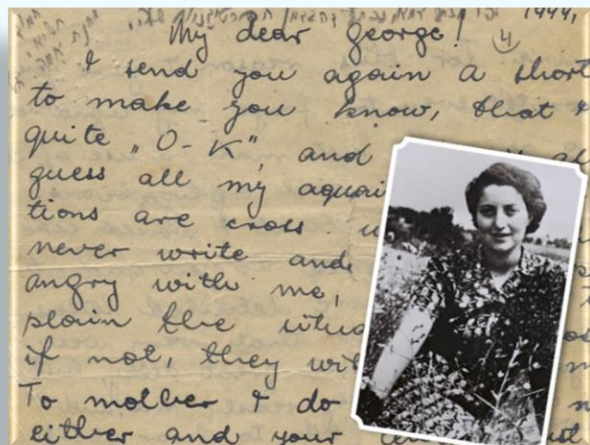
סיכום

לסיכום

- המנחה יבקש מכל משתתף לרשום לעצמו כמה מילים על הייעוד או על השליחות שהוא חווה בפעילותו בתוכנית או בחייו בכלל.

המנחה ישאל

- האם מישהו מעוניין לשתף במה שכתב?
- האם למדתם על עצמכם או על חבריכם משהו חדש במהלך הפעילות?

מיומנויות תוך אישיות: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

מיומנויות קוגניטיביות: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות

שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות

חברתית

מיומנויות

ערכים

פרקטיקות

שיח ערכי על בסיס טקסט

עידוד מעורבות חברתית

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

התמודדות עם אתגרים

שיעור 3

תקציר: בפעילות זו, נדון באחת המיומנויות הנדרשות בתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית – התמודדות עם אתגרים. באמצעות הספר "גדר, כבשה ואיש עם בעיה", מאת יעל בירן, נעלה דרכי התמודדות שונות ונבחן כיצד אנו מתמודדים כשיש קושי או אתגר וכיצד היינו רוצים להתמודד. בדיון הקבוצתי נבחין כיצד דרכים שונות מאפיינות אנשים שונים, ונברר כיצד שונות זו מסייעת להתמודדות קבוצתית במצבים בעייתיים.

פתיחה

המנחה ישמיע למשתתפים את השיר "[אלוף העולם](#)" של [חנן בן ארי](#).

שאלות לדיון פתיחה

- בשיר "אלוף העולם", המחבר מציג דרכים שונות להתמודדות עם אתגרים. נסו להיזכר בכמה שיותר דרכים המצוינות בשיר (להדחיק, לאהוב, לא להיות, להתעלם מבעיות, ליפול ולקום, לנסות שוב ושוב, להצדיק, לפצות, להתנצל, לרצות, לחשוף, להתנסות).
- אילו דרכים נוספות להתמודדות עם אתגרים אתם מכירים?

פתיחה

גוף – מהלך

סיכום

מיומנויות תוך אישיות: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

מיומנויות קוגניטיביות: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות

שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות

חברתית

כבוד האדם והמשפחה,

צדק חברתי וערכות הדדית

ביצועי הבנה

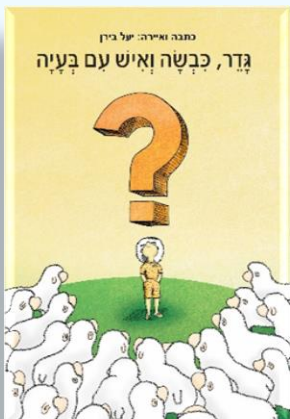

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

התמודדות עם אתגרים

שיעור 3

מהלך הפעילות

לפעילות זו יש להצטייד בספר "גדר, כבשה ואיש עם בעיה" מאת יעל בירן ובתמונות מתוך הספר. אפשר להשתמש במצגת של הסיפור. מומלץ להכין מראש תמונות של הכבשים השונות.

1. המנחה יקרא את הסיפור עד המילים "כך שבעצם היו לו שתי בעיות" (דקה 0:13 במצגת).
2. המנחה יבקש מכל משתתף לחשוב על בעיה או על אתגר שהוא מתמודד עימם בהתנסות המעשית בתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית.
3. המנחה ימשיך לקרוא את הסיפור עד המילים "לפעמים יש דרך ממש פשוטה" (דקה 2:57 במצגת). בזמן קריאת הסיפור, אפשר לפזר או לתלות תמונות של כל הכבשים.
4. המנחה יבקש מכל משתתף לבחור בכבשה המייצגת את דרך ההתמודדות שלו עם אתגרים ועם בעיות.

בקבוצות

5. המנחה יחלק את המשתתפים לקבוצות בנות ארבעה-חמישה חברים. כל משתתף יציג בפני חברי קבוצתו את הכבשה שבחר ואת דרך התמודדות שהאיור מייצג.
6. המנחה יבקש מכל משתתף לבחור בכבשה המייצגת את דרך שבה **היה רוצה** להתמודד עם אתגרים ועם בעיות. המשתתפים יספרו בקבוצות באיזו כבשה בחרו, איזו דרך היא מייצגת לדעתם ומדוע בחרו בה.

במליאה

7. המנחה ישאל אם מישהו רוצה לשתף באתגר שחשב עליו מההתנסות המעשית ובדרך שהיה רוצה להתמודד.
8. המנחה יסיים את קריאת הספר.

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

מיומנויות תוך אישיות: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

מיומנויות קוגניטיביות: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות חברתית

מיומנויות

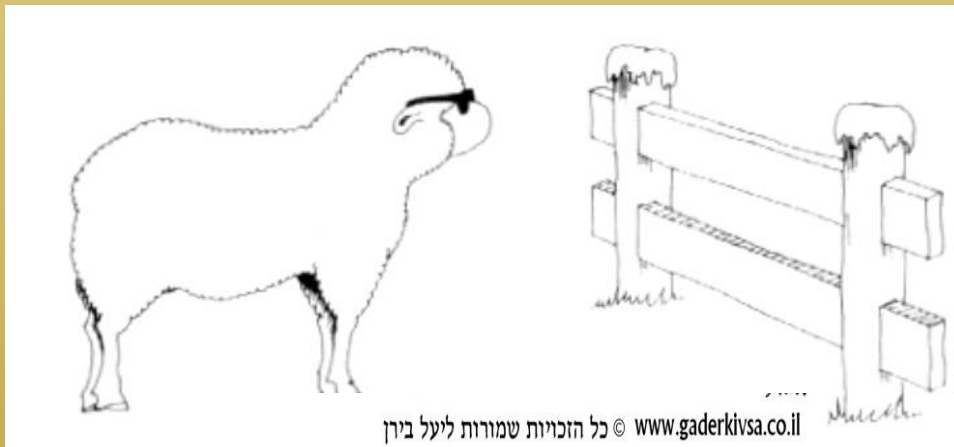
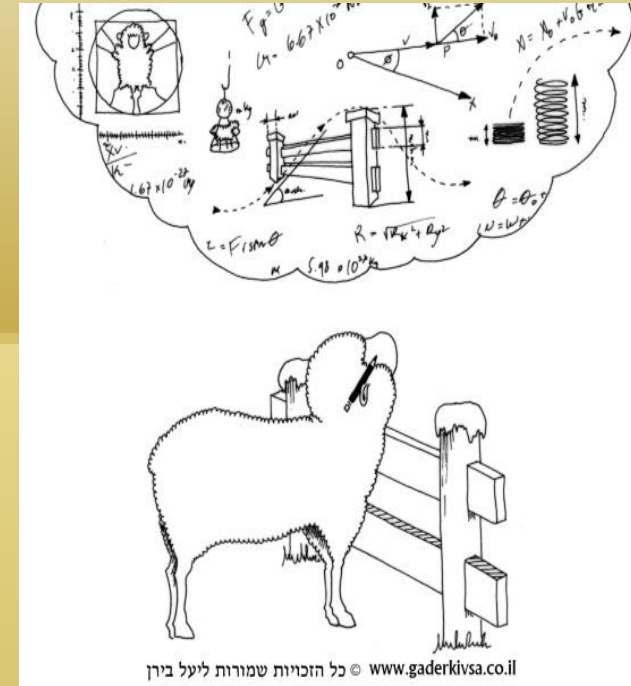
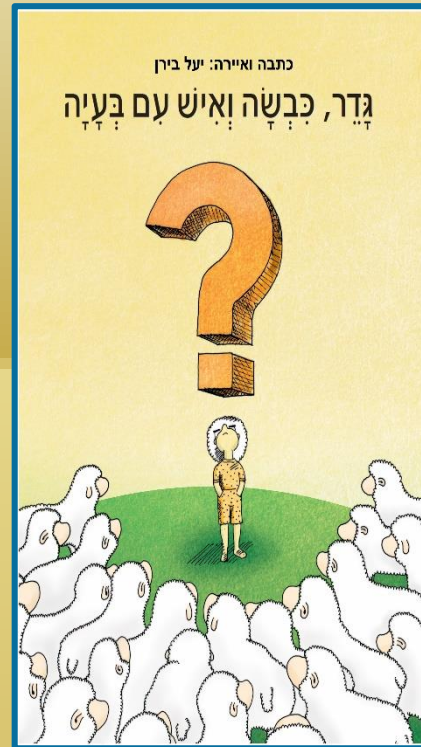
ערכים

פרקטיקות

שיח ערכי על בסיס טקסט
עידוד מעורבות חברתית

© כל הזכויות על הספר שמורות ליעל בירן, 2009. הציטוטים והאיורים המופיעים בפעילות פורסמו באישורה.

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

התמודדות עם אתגרים

שיעור 3

בפעילות זו, העלינו דרכים שונות להתמודדות עם אתגרים. בחנו אתגרים ובעיות העולים בהתנסות המעשית, כיצד אנו מתמודדים עימם וכיצד היינו רוצים להתמודד בעתיד. גילינו שיש דרכים שונות ומגוונות להתמודדות עם קשיים ועם אתגרים, הדרכים משתנות בהתאם לאתגרים השונים ולנטיות הטבעיות של כל אחד. אנו יכולים ללמוד מחברינו דרכים שונות להתמודדות עם בעיות ולהבחין אצלנו במאפייני התמודדות.

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

לסיכום, אפשר להקרין את סרטון המוטיבציה: "אף פעם אל תתיאש" ולהראות כיצד התמודדות נכונה עם כישלונות יכולה להוביל להצלחה.

שאלות לסיכום

1. האם למדתם משהו חדש על עצמכם או על חבריכם במהלך הפעילות?
2. כיצד תיישמו את הדברים שעלו בפעילות בתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית?

מיומנויות תוך אישיות: מודעות עצמית,

הכוונה עצמית

מיומנויות קוגניטיביות: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות

שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות חברתית

כבוד האדם והמשפחה,

צדק חברתי וערכות הדדיות

מחויבות לערכי מדינת ישראל כמדינה

יהודית ודמוקרטית

עידוד מעורבות חברתית

